

IJ1A011 Úvod do dějin, kultury a reálií Itálie I

Podzim 2023

Mgr. Magdaléna Nahálková

IJ1A011 Úvod do dějin, kultury a reálií Itálie I

- ◇ Cílem předmětu je poskytnout studentovi přehled italských dějin od doby rozpadu Římské říše až do osmnáctého století, upozornit ho na charakteristické rysy italských dějin a na kulturní vývoj.
- ◇ Výukové metody: přednášky, diskuse, samostatná četba.
- ◇ Metody hodnocení:
Během výuky - samostatná četba a následně aktivní účast v diskuzi (jednou za semestr na téma zvolené na začátku semestru);
Ve zkouškovém období - Písemný test z probraného učiva (výběr z možností, otevřené otázky; k úspěšnému zvládnutí je potřeba dosáhnout 65 %).
- ◇ Ukončení: zkouška (5 kreditů)
- ◇ Materiály: PROCACCI, Giuliano: *Dějiny Itálie*. PAVLÍČEK, Jan F.: *Dějiny Itálie*. ŠEBELOVÁ, Zuzana: *Stručné poznámky k Úvodu do dějin a kultury Itálie*. + přednášky

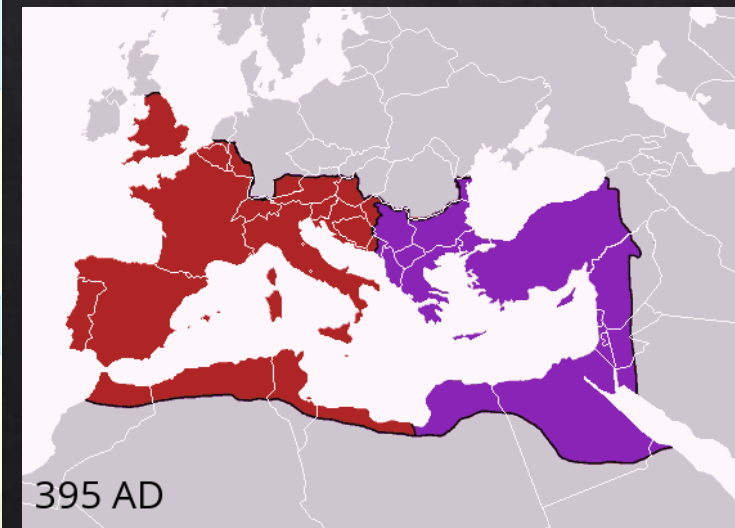
IJ1A011 Úvod do dějin, kultury a reálií Itálie I

- ◇ Konec Římské říše, stěhování národů, Ostrogóti, Byzanc,
- ◇ Langobardi, Karel Veliký, příchod Normanů
- ◇ Doba komun, boj císařů a papežů, štaufská politika v Itálii
- ◇ Čtrnácté století, avignonské zajetí papežů, změna politické orientace, umění středověku.
- ◇ *Quattrocento*, století mocností Neapol, Církevní stát, Florencie, Milán, Benátky
- ◇ Italská renesance
- ◇ Manýrismus a italské války
- ◇ Role papežského státu, protireformace a cenzura společenského života
- ◇ Baroko a "dlouhé sedmnácté století" (od konce 16. st. do počátku 18. st.)
- ◇ Osmnácté století evropské mocnosti a nové uspořádání Itálie
- ◇ Osvícenství (*Dall'Arcadia all'illuminismo*)

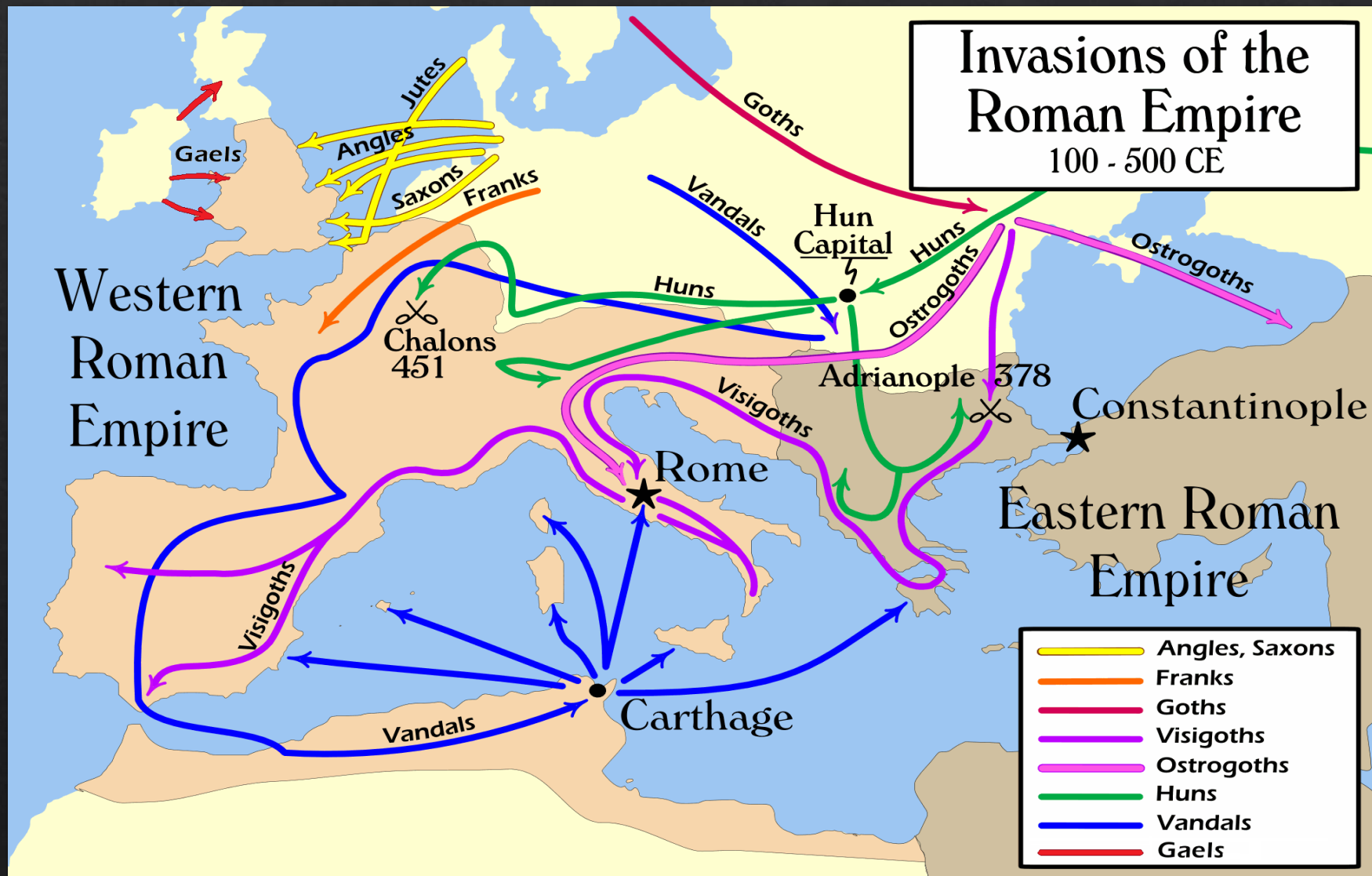
Konec Římské říše a stěhování národů



- ❖ 395 – rozdělení ŘŘ
- ❖ Východořímská (pak Byzantská říše), Konstantinopol
- ❖ Západořímská říše (od r. 402 Ravenna)



Konec Římské říše a stěhování národů



- ❖ 375 Hunové útočí na Góty u Černého moře
- > Vizigóti – Francie a Španělsko
- > Ostrogóti – Střední a Severní Itálie, Istriie, Dalmácie
- > Vandalové – sev. Afrika, 410 vyplenění Říma

Konec Římské říše a stěhování národů



- ❖ Krize Západořímské říše v pátém století
- ❖ Germánské kmeny získávají stále větší vliv (nejdříve vazalové, pak spojenci, později vládcí samostatných panství)
- ❖ 476 - **Odoakar**, náčelník kmene Skirů sesazuje posledního římského císaře Romula Augustula. Zánik ZŘŘ, konec starověku, začátek středověku a italských dějin.



Odoakar – *rex gentium* – král svého lidu, ne Římanů, formálně pod východořímským císařem Zenonem Isaurským.

Když Skirové ovládli Dalmacii - konflikt s Konstantinopolí, Zenon pověřil Theodoricha, krále Ostrogótů k tažení do Itálie.

492 – Odoakar poražen.

Mezi Ostrogóty a Byzantskou říší



❖ Theodorich (Veliký)

- *foederat* východořímského císaře, vojenský správce pro Itálii, po zavraždění Odoakara se v Ravenně prohlásil králem, pro Ostrogóty král teritoria (ne jenom lidu).

Jeho vláda – 30 let – podpořena i římskou elitou. Římská administrativa, právní řád, obnova měst, úspěšná zahraniční politika (mír a spojení s Vizigóty, Vandaly, Burgundy, Franky, > Dalmácie, jižní Galie, většina Sicílie), tolerance v náboženství (Góti – ariánství).

- Theodorich umírá 526.



Mezi Ostrogóty a Byzantskou říší



Ravenna: ariánská křtitelnice

ortodoxní (neoniánská) křtitelnice

Sant' Apollinare Nuovo ↑
Theodorichovo mauzoleum ↓

Mezi Ostrogóty a Byzantskou říší

Gótsko-byzantská (gótsko-řecká) válka o Itálii (535-553)

Byzantský císař Justinián – snaha o obnovu římského impéria v jeho původní podobě.

Úspěšný vojevůdce Belisar (podmanil Vandalskou říši 533) pověřen útokem na Ostrogótský stát. > Sicílie, jih Itálie a dál na sever, Neapol, Řím, 540 Ravenna.

Ostrogótský král Totila – protiofenziva,

Belisarův nástupce Narses r. 553 dobývá celou Itálii a podmaňuje ji císaři Justiniánovi.

554 pragmatická sankce – Itálie je nejdříve *prefekturou* Byzance, později (567) *exarchát* s hl. městem Ravennou (sídlo exarchu, zástupce císaře s mocí vojenskou i civilní). Snaha o status před Góty > obnova římské civilní správy, navrácení části půdy původním římským vrstvám).

568 vpád Langobardů

Mezi Ostrogóty a Byzantskou říší



Bazilika *San Vitale*,
Ravenna